

Wat kost studeren?

Bij het studeren komen verschillende kosten kijken. Niet alleen de kosten van de studie zelf (het collegegeld), maar bijvoorbeeld ook de kosten voor boeken, levensonderhoud en verzekeringen.

Als je gaat studeren, moet je rekening houden met de volgende kosten (bron: Nibud Studentenonderzoek 2017). Onder de tabellen wordt uitleg gegeven over elk van de kostensoorten.

Gemiddelde maandelijkse uitgaven van een uitwonende student:

Uitgaven	Bedrag per maand
1. Huur kamer (inclusief energie, water, tv, internet)	€ 417
2. Collegegeld (gebaseerd op het tarief voor collegejaar 2020-2021)	€ 179
3. Studietoeken en -benodigdheden	€ 58
4. Zorgverzekering	€ 106
5. Vervoer (naast de ov-kaart)	€ 63
6. Telefoon	€ 26
7. Booschappen	€ 181
8. Sport, ontspanning, uitgaan	€ 147
9. Kleding en schoenen	€ 47
Totaal	€ 1224

Gemiddelde maandelijkse uitgaven van een thuiswonende student:

Uitgaven	Bedrag per maand
1. Kostgeld (inclusief maaltijden, internet)	€ 148
2. Collegegeld (gebaseerd op het tarief voor collegejaar 2020-2021)	€ 179
3. Studietoeken en -benodigdheden	€ 58
4. Zorgverzekering	€ 106
5. Vervoer (naast de ov-kaart)	€ 63
6. Telefoon	€ 26
7. Booschappen	€ 36
8. Sport, ontspanning, uitgaan	€ 147
9. Kleding en schoenen	€ 47
Totaal	€ 810

1. Studentenkamer

Als je gaat studeren, kun je ervoor kiezen om op kamers te gaan wonen. Dit kan bijvoorbeeld zijn omdat de studie die jij wil gaan volgen alleen in een verre stad wordt aangeboden of omdat je zin hebt in een nieuwe stap en klaar bent om op jezelf te gaan wonen.

Op kamers wonen kost natuurlijk wel geld. Je betaalt een maandelijks huurbedrag voor je kamer, waar de kosten voor energie en water vaak inbegrepen zijn. Soms zijn ook de kosten voor televisie en/of internet inbegrepen. De huurprijzen verschillen sterk. Verschillende factoren beïnvloeden de prijs van een kamer: het type kamer (alleen of met anderen, met eigen of gedeelde voorzieningen),

de grootte van de kamer, de locatie, etc. Houd er rekening mee dat de huurprijzen in Rotterdam wat hoger zijn dan het landelijk gemiddelde: €515 per maand in Rotterdam versus €417 per maand.

Studenten die thuis blijven wonen, hebben natuurlijk geen kosten voor een studentenkamer. Veel studenten betalen echter wel kostgeld aan hun ouders. Dit bedrag is vaak veel lager dan huurgeld en wordt soms verrekend met de ouderbijdrage.

2. Collegegeld

Het 'normale' collegegeld voor een opleiding in het hoger onderwijs in Nederland is wettelijk bepaald en is voor alle opleidingen gelijk. Voor het collegejaar 2020-2021 is het wettelijk tarief vastgesteld op €2.143 per jaar. Dit bedrag kan in één keer of in 9 termijnen worden betaald aan de onderwijsinstelling.

Studenten die in of na 2018-2019 voor het eerst beginnen met een bachelor of associate degree, betalen slechts de helft van het wettelijke collegegeld (voor collegejaar 2020-2021 €1071,50). Voor studenten aan een lerarenopleiding geldt de halvering zelfs gedurende de eerste twee jaar van de opleiding. Kijk voor meer/actuele informatie over de halvering van het wettelijk collegegeld op rijksoverheid.nl.

N.B. Voor sommige opleidingen (zoals een university college) geldt een verhoogd wettelijk collegegeld. Als je bij een particuliere instelling gaat studeren of wanneer je na het behalen van een diploma een tweede opleiding gaat doen, geldt doorgaans een ander (hoger) tarief. Controleer altijd op de website van de opleiding welk collegegeld op jouw situatie van toepassing is.

Informatie over wat een studie kost kun je vinden op <https://duo.nl/particulier/collegegeld.jsp>.

3. Studiemateriaal

Naast het collegegeld zul je ook nog verschillende studiematerialen moeten/willen aanschaffen. Denk bijvoorbeeld aan boeken, pennen en notitieblokken of misschien wel een laptop. Voor sommige studies heb je daarnaast nog specifieke materialen nodig, zoals een laboratoriumjas.

Het Nibud heeft in 2017 berekend dat studenten per maand gemiddeld €58 kwijt zijn aan studiemateriaal. Meer informatie hierover vind je op <https://www.nibud.nl/consumenten/wat-kost-studeren>. Het loont de moeite om te zoeken naar manieren om op deze kosten te besparen, bijvoorbeeld door boeken tweedehands te kopen of als e-book.

4. Verzekeringen

Vanaf je 18e ben je verplicht zelf een zorgverzekering af te sluiten. Zolang je studeert, kun je je (indien je dat wilt) via je ouders verzekeren. Veel zorgverzekeringen bieden echter voordelige studententarieven. Het kan dus goedkoper zijn om zelf een verzekering af te sluiten. Vergeet niet om ook zelf zorgtoeslag aan te vragen als je 18 jaar of ouder bent. Veel studenten hebben recht op de maximale zorgtoeslag van €106 per maand. Dit is vrijwel volledig kostendekkend.

Misschien wil je ook een aansprakelijkheidsverzekering afsluiten. Deze verzekering dekt de aansprakelijkheid voor schade die je toebrengt aan anderen. Schade kan lichamelijk letsel en/of materiële schade zijn. Wellicht ben je hiervoor al verzekerd via jouw ouders, dus controleer dit altijd goed om te voorkomen dat je dubbel betaalt. Controleer ook altijd de polisvoorwaarden van je verzekeringen.

5. Vervoer

Of je nu woont en studeert in dezelfde stad, of dat je dagelijks pendelt tussen je thuislocatie en de universiteit; je zult naar alle waarschijnlijkheid toch kosten gaan maken voor (openbaar) vervoer.

Voltijdstudenten aan een universiteit hebben vrijwel altijd recht op een studentenreisproduct, waarmee gratis of met hoge korting met het openbaar vervoer gereisd kan worden. Dit studentenreisproduct is een gift wanneer de student binnen tien jaar afstudeert. Tot die tijd is het studentenreisproduct formeel een lening van circa €100 per maand (€98,72 per maand in 2020).

6. Telefoonkosten

Vrijwel iedere student heeft een eigen mobiele telefoon. De kosten kunnen behoorlijk oplopen als je bijvoorbeeld kiest voor een smartphone en je veel data verbruikt. Het is dus belangrijk om een abonnement en telefoon te kiezen passend bij jouw situatie. Op alle universiteiten en hogescholen en in veel openbare ruimtes is gratis Wifi beschikbaar waar studenten gebruik van kunnen maken. Studenten geven gemiddeld €26 per maand uit aan telefoonkosten.

7. Boodschappen

Studenten die op kamers wonen, moeten natuurlijk ook zelf voor hun boodschappen zorgen. Gemiddeld besteden uitwonende studenten €181 per maand aan boodschappen. Ook thuiswonende studenten moeten rekening houden met kosten voor boodschappen. Zij halen bijvoorbeeld een kop koffie op het station of eten een broodje in de kantine op de universiteit. De exacte hoogte van dit bedrag hangt uiteraard af van het leefpatroon van de student. Eet je altijd thuis, neem je eigen brood mee naar de universiteit en koop je samen met je huisgenoten boodschappen, dan ben je veel voordeliger uit dan wanneer je vaak onderweg eten koopt.

8. Sport, ontspanning en uitgaan

Naast het studeren heb je natuurlijk ook nog tijd over voor ontspanning. Iedere student vult deze tijd op zijn/haar eigen manier in. Een filmpje pakken met vrienden, dansen in de stad of wekelijks je best doen op het voetbalveld: al deze voorbeelden vallen onder deze categorie en kosten geld. Hoeveel dit is, is erg afhankelijk van je hobby's en interesses. Gemiddeld geven studenten €147 per maand uit aan ontspanning, uitgaan en sport.

9. Kleding en schoenen

Ook kleding is een vast onderdeel van je uitgavenpatroon. Sommige studenten kochten tijdens hun middelbare schoolperiode al zelf kleren, maar voor anderen is dit nieuw. Gemiddeld besteden studenten €47 per maand aan kleding en schoenen, maar ook dit bedrag is natuurlijk afhankelijk van jouw kledingsmaak en van hoe groot jouw garderobe al is.

Inkomsten van een student

Studenten hebben natuurlijk niet alleen uitgaven, maar ook inkomsten. Denk bijvoorbeeld aan de studiefinanciering, ouderbijdrage, zorgtoeslag, soms huurtoeslag en natuurlijk de bijbaan. Welke en hoeveel inkomsten je als student hebt, hangt sterk af van een aantal factoren. De belangrijkste factoren zijn: het inkomen van de ouders, het aantal studerende kinderen in het gezin en de persoonlijke keuzes die je als student maakt (bijvoorbeeld om wel of niet te gaan werken naast je studie). Daarom is het belangrijk om jouw persoonlijke situatie goed in kaart te brengen, zodat je niet voor onaangename verrassingen komt te staan.

Gemiddelde maandelijkse inkomsten van een uitwonende student:

Inkomsten	Bedrag per maand
1. Inkomsten uit werk	€ 417
2. Bijdrage ouders/verzorgers	€ 216
3. Zorgtoeslag	€ 104
4. Huurtoeslag	€
Studiefinanciering	
5. Aanvullende beurs	€
6. Lening	€ 487
7. Spaargeld	€
8. Andere lening(en)	€
9. Overige inkomsten (bijv. alimentatie, uitkering, belastingteruggave)	€
Totaal	€ 1224

Gemiddelde maandelijkse inkomsten van een thuiswonende student:

Inkomsten	Bedrag per maand
1. Inkomsten uit werk	€ 417
2. Bijdrage ouders/verzorgers	€ 82
3. Zorgtoeslag	€ 104
4. Huurtoeslag	€
Studiefinanciering	
5. Aanvullende beurs	€
6. Lening	€ 207
7. Spaargeld	€
8. Andere lening(en)	€
9. Overige inkomsten (bijv. alimentatie, uitkering, belastingteruggave)	€
Totaal	€ 810

1. Loon uit werk

Veel studenten (70%) werken naast hun studie. Het geld dat ze daarmee verdienen is een belangrijke bron van inkomsten. Gemiddeld verdienen studenten €417 per maand met hun bijbaan. Daarnaast is een bijbaan natuurlijk ook een goede manier om werkervaring op te doen en een c.v. op te bouwen.

Studenten die naast hun studie een bijbaan hebben, presteren niet slechter dan studenten die niet werken naast hun studie. Sterker nog, uit de Monitor Beleidsmaatregelen 2018-2019 (onderzoek uitgevoerd in opdracht van het ministerie van onderwijs) blijkt dat studenten die maximaal 10 uur per week werken zelfs beter presteert dan studenten die niet werken. Deze werkende studenten halen hogere cijfers en studeren sneller af. Studenten die 10-16 uur per week werken, presteren net zo goed als studenten die niet werken. De groep studenten die meer dan 16 uur per week werkt, haalt lagere cijfers en loopt vaker studievertraging op.

2. Bijdrage ouders

Ouders zijn wettelijk verplicht om bij te dragen in de kosten van levensonderhoud en studiekosten van kinderen die jonger zijn dan 21 jaar. Ouders mogen zelf kiezen hoe zij invulling geven aan deze verplichting. Zij kunnen bijvoorbeeld kost en inwoning geven, het collegegeld betalen of maandelijks een (vast of variabel) bedrag overmaken. De overheid gaat ervan uit dat ouders zo'n €400 per maand bijdragen, mits zij dit financieel aankunnen.

3. Zorgtoeslag

Iedereen in Nederland van 18 jaar en ouder is verplicht om een basispakket van de zorgverzekering af te sluiten. Om mensen met een lager inkomen tegemoet te komen, heeft de overheid zorgtoeslag ingevoerd. Die toeslag kun je gebruiken om de maandelijkse verzekeringspremie te betalen. Als student heb je waarschijnlijk een laag inkomen en is de kans groot dat je recht hebt op zorgtoeslag (maximaal €104 per maand).

Als je echter een bijbaan hebt waarmee je veel verdient, kan het zijn dat je je recht op zorgtoeslag verliest. Daarom is het om regelmatig te controleren of je niet te veel verdient voor zorgtoeslag.

Op de website van de Belastingdienst kun je berekenen of je recht hebt op zorgtoeslag:

<https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/nl/toeslagen/content/hulpmiddel-proefberekening-toeslagen>.

4. Huurtoeslag

In enkele gevallen hebben studenten ook recht op huurtoeslag. Als je een zelfstandige woonruimte huurt, kom je mogelijk in aanmerking voor huurtoeslag. Op de website van de Belastingdienst kun je berekenen of je recht hebt op huurtoeslag:

<https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/nl/toeslagen/content/hulpmiddel-proefberekening-toeslagen>.

5. Aanvullende beurs van DUO

De aanvullende beurs van DUO is bedoeld voor studenten van wie de ouders minder of niet kunnen bijdragen aan de studie van hun kind. De aanvullende beurs bedraagt maximaal €396,39. Indien de student binnen 10 jaar afstudeert, wordt de aanvullende beurs omgezet in een gift.

Voor het bepalen van de hoogte van deze beurs wordt onder meer gekeken naar het inkomen van de ouders van de student en het aantal schoolgaande broers of zussen. Op de website van DUO kun je berekenen of je recht hebt op een aanvullende beurs:

<https://duo.nl/particulier/footer/service/rekenhulpen.jsp>.

6. Lening bij DUO

Studenten die onvoldoende andere inkomsten hebben om hun studietijd te bekostigen, kunnen een lening afsluiten. De meeste studenten die geld lenen tijdens hun studietijd, doen dat bij overheidsinstantie DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs). Studenten kunnen namelijk tegen relatief gunstige voorwaarden een lening afsluiten bij DUO: de rente is relatief laag en de terugbetaalregeling

gunstig. Na het afronden van de opleiding moeten studenten het geleende bedrag (inclusief de rente) terugbetalen. De rente wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld en staat dan voor 5 jaar vast. Op dit moment is de rente 0%, maar het ligt voor de hand dat de rente in de toekomst stijgt.

Het geleende bedrag hoef je niet in één keer terug te betalen. Nadat je je studie hebt afgerond geldt een overgangperiode van 2 jaar waarin de student nog niet hoeft terug te betalen. Na die 2 jaar ga je het geleende bedrag in maximaal 35 jaar terugbetalen. Je kunt er ook voor kiezen om de lening sneller af te lossen. Het bedrag dat je terugbetaalt hoeft ook niet meer te zijn dan 4% van het bruto jaarinkomen van de student (en zijn/haar partner) boven de zogeheten 'draagkrachtvrije voet'. Dat betekent dat wanneer jouw inkomen om welke reden dan ook te laag ligt om de aflossing te kunnen betalen, dit ook niet van je verwacht wordt.

DUO heeft een handige rekenhulp gemaakt, waarmee je kunt berekenen wat de kosten voor jouw lening zijn en welk bedrag je na jouw studietijd maandelijks moet terugbetalen. Deze rekenhulp is te vinden op de website van DUO: <https://www.duo.nl/apps/rekenhulp-terugbetalen/index.html#/terugbetalend/profiel>.

Studieschuld en hypotheek

DUO deelt geen informatie over jouw leenbedrag of studieschuld met anderen. Dat betekent dat jouw ouders, jouw bank of de Stichting BKR (Bureau Krediet Registratie, het orgaan dat alle leningen van Nederlanders registreert) niets weten over jouw studieschuld, tenzij jij hen hierover informeert. Bij het aangaan van een nieuwe lening, zoals een hypotheek, ben je echter verplicht om jouw kredietverstrekker (bank) op de hoogte te stellen van jouw schulden, waaronder je studieschuld. Doe je dit niet, dan ben je in overtreding en kun je serieus in de problemen komen.

Als je een studieschuld hebt, is jouw maximale hypotheekbedrag fors lager dan wanneer je geen studieschuld hebt. De hypotheekverstrekker berekent het maximale hypotheekbedrag namelijk op basis van jouw studieschuld op het moment van afsluiten van de hypotheek. Op basis daarvan wordt berekend welk deel van jouw maandinkomen besteed moet worden aan het aflossen van je studieschuld en dus niet meetelt voor het berekenen van jouw maximale hypotheekbedrag.

7. Spaargeld

Sommige studenten hebben tijdens hun middelbare schoolperiode of tijdens de studie een bedrag gespaard om de studie te kunnen bekostigen.

8. Andere (lening)en

De voorwaarden voor een lening bij DUO zijn gunstig maar er zijn ook andere mogelijkheden om tegen gunstige voorwaarden geld te lenen, denk bijvoorbeeld aan een lening bij je ouders, verzorgers of grootouders.

9. Overige inkomsten

Onder overige inkomsten vallen de inkomsten die niet uit werk of via DUO verkregen zijn. Denk aan alimentatie in het geval dat je ouders zijn gescheiden, uitkeringen, extra studiebeurs of belastingteruggave.

Rekenvoorbeelden

Hieronder staan vier rekenvoorbeelden om je een idee te geven van je eventuele studieschuld en het maandbedrag dat je na afstuderen zou moeten terugbetalen.

De verschillen tussen de rekenvoorbeelden hebben te maken met studietempo en het geleende bedrag. Er zijn nog meer factoren die bepalen hoe jouw situatie eruit ziet (zoals bijvoorbeeld het actuele rentepercentage, jouw gezinssituatie en inkomen na afstuderen) maar die zijn niet meegenomen in deze rekenvoorbeelden.

Voor alle rekenvoorbeelden is een gemiddeld rentepercentage van 2,5% gebruikt. De overheid gaat ervan uit dat dit het gemiddelde rentepercentage is over de gehele looptijd van een studielening.

Verder gaan we er in alle rekenvoorbeelden vanuit dat je na het afstuderen en na de aanloopfase van 2 jaar waarin je nog niets hoeft af te lossen voldoende inkomen verdient om het maandbedrag voor aflossing te betalen.

Rekenvoorbeeld 1

- Tijdens je studie woon je **op kamers**
- Je studeert af in **4 jaar** (bachelor 3 jaar + master 1 jaar)
- Jouw studietijd van 4 jaar kostte in totaal **€58.752**
- Om dit te betalen heb je iedere maand **€490** geleend bij DUO
- Tijdens je studie leen je in totaal **€24.746** (inclusief rente)
- Na de aanloopfase waarin je de eerste 2 jaar na afstuderen niet aflost, bedraagt jouw studieschuld **€26.214**
- Na afloop van de aanloopfase betaal je 35 jaar lang gemiddeld **€93 per maand** terug aan DUO
- In totaal betaal je in 35 jaar **€39.139** terug (inclusief €12.925 rente)

Rekenvoorbeeld 2

- Tijdens je studie woon je **op kamers**
- Je studeert af in **6 jaar** (bachelor 4 jaar + master 2 jaar)
- Jouw studietijd van 6 jaar kostte in totaal **€88.128**
- Om dit te betalen heb je iedere maand **€490** geleend bij DUO
- Tijdens je studie leen je in totaal **€38.067** (inclusief rente)
- Na de aanloopfase waarin je de eerste 2 jaar na afstuderen niet aflost, bedraagt jouw studieschuld **€40.324**
- Na afloop van de aanloopfase betaal je 35 jaar lang gemiddeld **€143 per maand** terug aan DUO
- In totaal betaal je in 35 jaar **€60.290** terug (inclusief €19.966 rente)

Rekenvoorbeeld 3

- Tijdens je studie woon je **thuis bij je ouders**
- Je studeert af **in 4 jaar** (bachelor 3 jaar + master 1 jaar)
- Jouw studietijd van 6 jaar kostte in totaal **€38.880**
- Om dit te betalen heb je iedere maand **€210** geleend bij DUO
- Tijdens je studie leen je in totaal **€10.606** (inclusief rente)
- Na de aanloopfase waarin je de eerste 2 jaar na afstuderen niet aflost, bedraagt jouw studieschuld **€11.235**
- Na afloop van de aanloopfase betaal je 35 jaar lang gemiddeld **€39 per maand** terug aan DUO
- In totaal betaal je in 35 jaar **€16.797** terug (inclusief €5.562 rente)

Rekenvoorbeeld 4

- Tijdens je studie woon je **thuis bij je ouders**
- Je studeert af **in 6 jaar** (bachelor 4 jaar + master 2 jaar)
- Jouw studietijd van 6 jaar kostte in totaal **€58.320**
- Om dit te betalen heb je iedere maand **€210** geleend bij DUO
- Tijdens je studie leen je in totaal **€16.314** (inclusief rente)
- Na de aanloopfase waarin je de eerste 2 jaar na afstuderen niet aflost, bedraagt jouw studieschuld **€17.282**
- Na afloop van de aanloopfase betaal je 35 jaar lang gemiddeld **€61 per maand** terug aan DUO
- In totaal betaal je in 35 jaar **€25.839** terug (inclusief €8.557 rente)